

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Contactpersoon

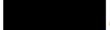
Onze referentie
1404743

Datum 27 februari 2024
Betreft Vergunning archeologisch monument

Bijlagen
0

BESLUIT

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

,

beschikkende krachtens de artikelen 11, tweede lid, en 14, eerste lid, van de Monumentenwet 1988 en afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht,

gezien de aanvraag van van 4 juni 2023, op grond van artikel 11 van de Monumentenwet 1988,

verleent u hierbij een vergunning voor de volgende werkzaamheden op het perceel met de kadastrale aanduiding: L 152 Houten (Rijksmonumentnummer 45466) te 't Goy, gemeente Houten:

- Wijziging van het waterpeil in de omliggende sloten naar 1,30m+NAP winterpeil en 1,35/1,38m+NAP zomerpeil.

Op grond van het overgangsrecht, artikel 9.1. van de Erfgoedwet, blijft artikel 11 van de Monumentenwet 1988 van toepassing.

Aan deze vergunning worden de volgende voorwaarden verbonden:

- a. De vergunning vervalt na 18 maanden, gerekend vanaf de datum van deze beschikking; de voorgenomen (grond)werkzaamheden dienen derhalve in deze periode te worden uitgevoerd;
- b. de vergunningaanvrager geeft de voorwaarden waaronder de vergunning wordt verleend tijdig (vóór aanvang van de werkzaamheden) door aan de opdrachtnemer (zoals bijvoorbeeld een archeologisch bedrijf, aannemer of loonbedrijf) die de werkzaamheden gaat uitvoeren;
- c. afwijken van de voorwaarden waaronder de vergunning is verleend door de vergunningaanvrager of opdrachtnemer(s) is uitsluitend mogelijk na schriftelijke toestemming van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, i.c. .

Het ontwerpbesluit heeft op grond van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht gedurende zes weken ter inzage gelegen. Naar aanleiding van de ter inzage legging van het ontwerpbesluit zijn zienswijzen ingediend.

Vier partijen hebben zienswijzen ingediend. Drie particulieren reageerden op het ontwerpbesluit, de vierde zienswijze is ingediend door een overheidsorgaan. Uit de zienswijzen blijkt dat er zorgen bestaan over de onderbouwing en de effecten van het besluit.

De ingediende zienswijzen zijn kort samengevat de volgende:

- Een indiener stelt dat op basis van het schriftelijk door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed bevestigde uitgangspunt "In algemene zin is een hoger waterpeil in het belang van archeologische waarden en van dat inzicht stapt de RCE niet af" en het ontbreken van valide en overtuigende onderzoeksresultaten geen grond zou zijn om, in afwijking van het geldende peilbesluit, te besluiten tot het verlenen van de gevraagde vergunning. Deze indiener stelt ook dat het bij de aanvraag overlegde document met kenmerk *Notitie 664 Notitie peilaanpassing archeologisch monument 't Goy te Houten* opgesteld door bureau Crevasse d.d. 3 juni 2022 aannames over de historie van het gehanteerde waterpeil bevat die vermoedelijk onjuist zijn en daarmee de gevraagde waterpeilstand niet legitimeert.
- Een indiener stelt dat het ter inzage gelegde ontwerpbesluit zonder onderliggende stukken ter inzage is gelegd en dat daarmee onvoldoende duidelijk is of sprake is van een volledige aanvraag en daarmee van een verplichting een besluit te nemen. Deze indiener stelt ook dat het ontwerpbesluit de beoordeling beperkt tot perceel Houten L 152 terwijl de gevolgen van het ontwerpbesluit zich uit kunnen strekken over veel meer percelen waar gebouwde en ongebouwde rijksmonumenten aanwezig zijn en dat er meer onderzoek nodig is om deze gevolgen in kaart te brengen. Deze indiener stelt ook dat het bij de aanvraag overlegde document met kenmerk *Notitie 664 Notitie peilaanpassing archeologisch monument 't Goy te Houten* opgesteld door bureau Crevasse d.d. 3 juni 2022 onjuistheden over de historie van het gehanteerde waterpeil bevat, en dat tijdens de booronderzoeken uit 2004 en 2021 geen boringen op perceel L 152 zijn gezet en dus geen oordeel gegeven kan worden gegeven over de schade die het gevraagde waterpeil zou kunnen veroorzaken aan de nabij gelegen monumentale woning, maar dat er sterke aanwijzingen zijn dat scheuren in deze monumentale woning zijn ontstaan door laag water in de slotgracht in combinatie met droogte. Tevens stelt de indiener dat er geen boomgaard op het perceel van de eiser mag worden gerealiseerd vanwege de aantasting van archeologische waarden die dat als gevolg zal hebben.
- Een indiener stelt dat het niet wenselijk is om te besluiten tot het verlenen van de gevraagde vergunning om de waterstand te verlagen, om verdere schade aan zijn huis en schuur te beperken.
- Een indiener (Erfgoedcommissie gemeente Houten) heeft een voorkeur voor het niet verlagen van het grondwaterpeil. De indiener stelt dat archeologische waarden zo beter behouden blijven. De indiener stelt dat een alternatief zou kunnen zijn het ophogen van het perceel maar dat deze optie waarschijnlijk slechts in beperkte mate mogelijk is.

De ingediende zienswijzen geven geen aanleiding om de vergunning te weigeren. Hieronder ga ik in op de door de indieners van de zienswijze naar voren gebrachte punten en motiveer ik het besluit.

Uitgangspunten Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) waterpeil in relatie tot bescherming archeologische resten

In algemene zin is een hoger waterpeil in het belang van archeologische waarden en van dat standpunt stapt de RCE niet af. Echter, is in dit specifieke geval gebleken dat archeologische onverkoelde organische resten – die beschermd worden door een hoger waterpeil – op deze locatie dieper in de bodem voorkomen dan het door de aanvrager gewenste waterpeil. Dit betekent dat in dit specifieke geval een lager waterpeil kan worden toegestaan, omdat dit geen onaanvaardbare gevolgen heeft voor de beschermde archeologische monumentale waarden.

Het ontbreken van valide en overtuigende onderzoeksresultaten en het ontbreken van boringen in perceel L 152

Het door de RCE uitgevoerde programma 'Instandhouding archeologische rijksmonumenten' (2018-2021) is bedoeld geweest om de staat van ieder archeologisch rijksmonument in kaart te brengen. Voor rijksmonument 45466 is door het uitvoeren van enkele bodemkundige boringen verspreid over het monument, onder andere inzichtelijk gemaakt waar de oxidatie-reductiegrens in de bodem van het monument aanwezig is. Dit geeft aan tot welke diepte in de bodem vanaf het maaiveld er geen onverkoelde organische resten meer worden verwacht. De boringen zijn verspreid over het archeologisch rijksmonument gezet waardoor de onderzoeksresultaten in samenhang voor het gehele monument kunnen worden geïnterpreteerd. Het feit dat er tijdens dit booronderzoek geen boring direct in perceel L 152 is gezet doet hier geen afbreuk aan. Tijdens het AMR booronderzoek in 2004 zijn 89 boringen verspreid over het archeologisch rijksmonument gezet, waarbij 3 boringen in perceel L 152. Door de gegevens van beide booronderzoeken in samenhang te analyseren is te concluderen dat de oxidatie-reductiegrens voor het gehele monument lager ligt dan het gevraagde waterpeil, wat betekent dat het gevraagde waterpeil geen onaanvaardbare gevolgen heeft voor de beschermde archeologische monumentale waarden.

Aannames in het document met kenmerk 'Notitie 664 Notitie peil aanpassing archeologisch monument 't Goy te Houten' opgesteld door bureau Crevasse d.d. 3 juni 2022

Tijdens vooroverleg over de vergunningaanvraag is de genoemde notitie door de aanvrager overlegd. De notitie is opgesteld door adviesbureau Crevasse en heeft als doel te beschrijven: "of en in hoeverre de door de aanvrager gewenste waterstand van perceel 152 archeologische organische resten kan bedreigen". In de notitie worden uitspraken gedaan over de hoogte van het waterpeil dat hier al tientallen jaren zeer laag zou zijn gehouden, wat een onderbouwing zou zijn voor de vergunningaanvraag. Meerdere zienswijzen geven terecht aan dat de notitie onvoldoende bronnen of bewijs bevat om deze beweringen over het in het verleden gehanteerde waterpeil te legitimeren. Dit geeft echter geen reden om het besluit aan te passen omdat deze notitie niet in de besluitvorming is meegenomen en in de besluitmotivering is ook niet naar deze notitie verwezen. Dit besluit is geen uitspraak over een in het verleden gehanteerd waterpeil maar een oordeel over of het gevraagde waterpeil een risico vormt voor de archeologische resten.

Ter inzage legging ontwerpbesluit zonder onderliggende stukken

Ik heb geconstateerd dat de onderliggende stukken die bij het ontwerpbesluit horen eerder niet ter inzage hebben gelegen. Om dit te corrigeren is het ontwerpbesluit opnieuw gepubliceerd en ter inzage gelegd inclusief alle op het ontwerpbesluit betrekking hebben stukken. Hierdoor is aan eenieder de mogelijkheid geboden om het dossier tot zich te nemen en er eventueel een zienswijze op in te dienen.

Meewegen gevolgen ingreep voor omliggende gebouwde en ongebouwde rijksmonumenten en Beperken verdere schade aan huis en schuur en Beperken verdere schade aan monumentale woning

In het kader van een aanvraag om een monumentenvergunning ex artikel 11 van de Monumentenwet 1988, moet ik beoordelen of de voorgenomen werkzaamheden onaanvaardbare gevolgen hebben voor de beschermde archeologische monumentale waarden van het archeologisch rijksmonument. De invloed van de voorgenomen werkzaamheden op andere belangen – zoals van woningen en als gebouwd rijksmonument aangewezen objecten – zijn geen onderdeel van de besluitvorming binnen deze monumentenvergunning omdat daar andere wettelijke processen voor zijn ingericht.

Gevolgen ingreep voor nabij gelegen archeologisch rijksmonument

Op circa 50 meter van perceel L 152 ligt een ander archeologisch rijksmonument (nr. 45467). Uit de zienswijzen blijkt dat er zorgen bestaan over de effecten van het voorgestelde waterpeil op dit monument. De invloed van het peil in de watergang op de grondwaterstand neemt af naarmate er verder van de watergang af wordt gemeten. De effecten van het gewenste waterpeil in de sloten rondom perceel L 152 zullen op de afstand van monumentnr. 45467 van verwaarloosbare invloed zijn en vormt geen aanleiding om deze vergunning te weigeren.

Geen boomgaard op perceel toestaan

Plannen voor het aanleggen van een boomgaard zijn niet bij de RCE bekend en zijn geen onderdeel van deze vergunningaanvraag.

Archeologische waarden behouden door niet verlagen grondwaterpeil

In algemene zin is een hoger waterpeil in het belang van archeologische waarden en van dat standpunt stapt de RCE niet af. Echter, is in dit specifieke geval gebleken dat archeologische onverkoelde organische resten – die beschermd worden door een hoger waterpeil – op deze locatie dieper in de bodem voorkomen dan het door de aanvrager gewenste waterpeil. Dit betekent dat in dit specifieke geval een lager waterpeil kan worden toegestaan, omdat dit geen onaanvaardbare gevolgen heeft voor de beschermde archeologische monumentale waarden.

Besluitmotivering

Vergunningaanvragen worden altijd op zichzelf beoordeeld. Het afwegingskader is weliswaar altijd gelijk, maar wat voor de ene aanvraag geldt, zal niet zonder meer voor de andere gelden. Dit hangt af van specifieke omstandigheden en/of de aard van het monument. De beoordeling van een vergunningaanvraag is en blijft maatwerk. In het kader van een aanvraag om een monumentenvergunning ex artikel 11 van de Monumentenwet 1988, moet ik beoordelen of de voorgenomen werkzaamheden onaanvaardbare gevolgen hebben voor de beschermde archeologische monumentale waarden van het monument. Het doel van de aanwijzing als archeologisch rijksmonument is immers om verstoring zoveel mogelijk te voorkomen.

Andere belangen dan de archeologische waarden – zoals van woningen en als gebouwd rijksmonument aangewezen objecten – zijn geen onderdeel van de besluitvorming binnen deze monumentenvergunning omdat daar andere wettelijke processen voor zijn ingericht.

Rijksmonument 45466 betreft een terrein waar resten uit de Late Middeleeuwen die verband houden met kasteel 't Goy aanwezig zijn. Perceel L 152 maakt onderdeel uit van dit rijksmonument. Het kasteel heeft waarschijnlijk vanaf de 11de tot de 16de eeuw bestaan en vormde samen met een nederzetting en een kerk een complex.

De eigenaar van perceel L 152 wil het waterpeil van de omliggende sloten permanent verlagen naar 1,30m+NAP winterpeil en 1,35/1,38m+NAP zomerpeil. Het op dit moment gehanteerde waterpeil maakt het huidig gebruik als weiland en fruitboomgaard problematisch. Ook wordt het onderhouden van het perceel en verwijderen van opkomende rietgroei door de natte omstandigheden bemoeilijkt.

Een verlaging van het waterpeil kan schade teweeg brengen aan archeologische onverkoolde organische resten, zodra die door de waterpeilverlaging aan zuurstof worden blootgesteld.

Op het rijksmonument is in 2004 en 2021 een booronderzoek uitgevoerd, in het kader van het project Actualisering Monumenten Register¹ en het project Monitor Archeologische Rijksmonumenten. Door de gegevens van beide booronderzoeken in samenhang te analyseren is te concluderen dat de oxidatie-reductiegrens voor het gehele monument lager ligt dan het gevraagde waterpeil, wat betekent dat het gevraagde waterpeil geen onaanvaardbare gevolgen heeft voor de rijksbeschermden archeologische monumentale waarden. Verder van de watergang neemt de invloed van het peil op de grondwaterstand steeds verder af, wat betekent dat de mogelijke effecten op het nabij gelegen andere archeologische rijksmonument verwaarloosbaar zijn.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed beoordeelt vergunningplichtige ingrepen op archeologische rijksmonument op basis van een beoordelingskader.² Gelet op bovenstaande kan de vergunning worden verleend. De ingediende zienswijzen geven geen reden om het besluit aan te passen.

¹Haan, M.J.A. de, 2004. 39A-019, Houten, 't Goy - Wickenburgseweg, gemeente Houten. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.

²Beleidsnotitie behandelen vergunningaanvragen archeologische monumenten, 2012: <https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/monumentenvergunning/documenten>.

Onze referentie

1404743

Een afschrift van deze beschikking zend ik aan:

- burgemeester en wethouders van de gemeente Houten,
- gedeputeerde staten van de provincie Utrecht,
- de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed in Den Haag,
- de gemeentelijk archeoloog i. [REDACTED], en
- indieners van een zienswijze op het ontwerpbesluit.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

namens deze,

de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

hoofd regio Midden-Zuid

U kunt tegen deze beschikking beroep instellen bij de sector bestuursrecht van de rechtbank binnen het rechtsgebied van uw woonplaats. Het beroepschrift moet binnen zes weken na de dag waarop de beschikking bij de gemeente ter inzage is gelegd aan de rechtbank worden gestuurd.

Het beroepschrift dient te zijn ondertekend en tenminste te bevatten uw naam, adres, dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht en de gronden van het beroep.